

Aanwinsten

1 JANUARI 1962-1 SEPTEMBER 1962

Afdeling schilderijen

Jan Cornelisz. Vermeyen (1500-1559), Portret van Erard de la Marck (1472-1538), kardinaal en prins-bisschop van Luik.

Verworven met steun van de 'Vereeniging Rembrandt' en de Commissie voor Fotoverkoop.

Abraham van Beyeren (1620/21-1690), Riviergezicht.

Willem Judocus Mattheus Engelberts (1809-1887), Zelfportret in uniform van de Jagers, 1831.

Afdeling beeldhouwkunst en kunstnijverheid

BEELDHOUWKUNST

Antwerps beeldhouwer, omstreeks 1680. Maria Immaculata, ivoor, hoog 58 cm.

Van Dieren, Portret van de schilder Jan Stolker (1724-1785), terracotta, gesigeneerd en gedateerd 1751.

ZILVER

Cartouche afkomstig van een boekbeslag met een gegraveerde opdracht aan Johan Huydecooper. Amsterdam, midden XVIIIe eeuw. Het graveerwerk vermoedelijk door Joh. Lutma d.j.

Geschenk van de Fa. Roelof Citroen te Amsterdam t.g.v. de opening van de nieuwe zalen.

Stel van zes kandelaars in cassette. Merken: Middelburg, 1789/90, meesterteken van Hendrik Boshart of Johan Hendrik Binder.

Geschenk van de heer F. E. Knoote te Bussum.

ONEDELE METALEN

Vier kandelaars. Koper. Noordnederlands, midden XVIIIe eeuw.

AARDEWERK

Vier tegels beschilderd in blauw, oranje en mangaan met zigzagmotieven en rozetten. Noordnederlands, omstreeks 1600.

Schotel, het plat beschilderd in blauw met een landschap. Toegeschreven aan F. van Frijtom, 2de helft XVIIIe eeuw. (Bruikleen sinds 1877).

Schotel beschilderd in blauw met Chinezen. Delft, 2de helft XVIIIe eeuw.

Twee plaques, een rechthoekige en een ovale, beschilderd met schepen. Delft, omstreeks 1700. (Bruikleen sinds 1877).

Schaaltje beschilderd in blauw met Chinezen. Delft, Rochus Jacobsz. Hoppesteijn, einde XVIIIe eeuw.

Twee schalen van een rijsttafel-stel, veelkleurig beschilderd met Chinezen. Delft, Rochus Jacobsz. Hoppesteijn, einde XVIIIe eeuw.

Theebus beschilderd in blauw met Chinezen en een wapen. Delft, Adrianus Kocx, 4de kwart XVIIIe eeuw. Achthoekige vaas beschilderd in blauw met op de acht zijden Christus, Maria en zes apostelen. Delft, toegeschreven aan de plateelbakkerij De Roos, omstreeks 1700.

PORSELEIN

Bord versierd met een familie verte-decor. Chinees, in Holland beschilderd, XVIIIe eeuw.

Kom beschilderd met een Kakiemon-decor. Japans, XVIIIe eeuw.

Ronde en vierkante fles. Japans, in Holland veelkleurig beschilderd, XVIIIe eeuw.

Drie miniatuur-kopjes met een Kakiemon-decor. Japans, in Holland beschilderd, XVIIIe eeuw.

Geschenk van de heer A. van der Meer te Amsterdam. Bladvormige schotel veelkleurig beschilderd met een ruitpatroon en 'indianische Blumen'. Meissen, omstreeks 1730.

Terrine met onderschotel, veelkleurig beschilderd met vogels, in navolging van een Sèvres-servies (1759), vroeger in het bezit van Carl Theodor von der Pfalz. Frankenthal, omstreeks 1770.

Vaas met ingebouwd uurwerk, beschilderd in groen, bruinrood en goud, deels op een matblauwe en op een rode grond. Amstel, omstreeks 1806.

MEUBELEN

Stoel van palissanderhout met boogstelling en kolonnetten in de rugleuning. Vormt een paar met Cat. Meubelen Rijksmuseum no. 194. Noordnederlands, omstreeks 1640.

Kabinet op los onderstel, versierd met bloemenmarketerie. Frans(?), omstreeks 1660.

Spiegellijst versierd met bloemenmarketerie. Vermoedelijk Engels, omstreeks 1680.

Wandtafel versierd met bloemenmarketerie. Waarschijnlijk werk van Jan van Meekeren te Amsterdam, omstreeks 1690.

Vergulde en gebeeldhouwde rustbank. Aan het hoofd- en het voeteneinde bevinden zich de emblemen van de God van het Huwelijk. Daarboven evenals op de poten het lelie-embleem van het Franse koningshuis. Frans, omstreeks 1690.

Geschenk van de Commissie voor Fotoverkoop t.g.v. de opening van de nieuwe zalen.

Kabinet van eikehout, belijmd met notewortelhout en versierd met opengewerkt koperen beslagstukken. Nederlands, eind XVIIIe eeuw.

Legaat van Jhr. F. L. van Schuylenburch van Bommede te Drempt.

Miniatuurkabinetje belijmd met palissanderhout. Nederlands, 1e helft XVIIIe eeuw.

Guerdon van Indische houtsoort. Indonesië, XVIIIe eeuw.

TEXTIEL

Wandtapijt met Rodomonte en Isabella, uit L. Ariosto, Orlando Furioso. Delft, atelier van F. Spiering, ontwerp toegeschreven aan Karel van Mander II, omstreeks 1609-1620.

Oosters tapijt. Kaukasië, Ghila, omstreeks 1800.

Oosters tapijt. Klein-Azië, vermoedelijk Ushak, omstreeks 1700.

Geschenk van Mr. P. Otten te Amsterdam.

Oosters tapijt, randfragment. Noord-Perzië, XVIIIe eeuw.

Oosters tapijtfragment. India, XVIIIe eeuw.

Bedsprei van katoen met Indo-Perzische bloemen in zijden borduurwerk. India, XVIIIe eeuw (?).

Muts met barbes en stroken van naaldkant. Frankrijk, Point d'Alençon, 2de kwart XVIIIe eeuw.

Geschenk van de Veren. Het Kantsalet t.g.v. de opening van de nieuwe zalen.

Fichu van machinale zwarte kant, passement en lint. Eind XIXe eeuw.

Geschenk van mevrouw H. Spaink te Soest.

Fichu van machinale witte kant, zwarte kantstroken en zwart fluweel. Begin XXe eeuw.

Geschenk van mevrouw B. den Tex-van Dorp te Baarn.

Paar wit satijnen trouwschoentjes. Schotland, omstreeks 1890.

Geschenk van mevrouw Th. Delbrück-Delfs te Santpoort.

Nederlands Museum voor Geschiedenis

Zuidnederlands meester, Portret van kardinaal Granvelle (1517-1586), 1565.

Onbekend meester, Portret van koningin Elizabeth I van Engeland, einde XVIe of begin XVIIe eeuw.

Bruikleen van de Dienst voor 's Rijks Verspreide Kunstvoorwerpen te 's-Gravenhage.

Albert Eckhout (?-nà 1664), Javaans marktstalletje.

Geschenk van kunsthandel Edward Speelman Ltd. te Londen.

Dirck Valckenburg (1675-1721), Plantage in Suriname, 1707.

Leonardus Temminck (1746-1813), Miniatuurportret van Mr. Rudolf van Olden, thesaurier en rentmeestergeneraal van prins Willem V.

Onbekend meester, Portret van prins Frederik der Nederlanden in generaalsuniform als Grootmeester der Vrijmetselaren, aquarel.

Kwispedor beschilderd in blauw met een portret van Willem IV. Delfts aardewerk, plateelbakkerij De Dissel, 1747.

Geschenk van Prof. Dr. Ir. F. A. Vening Meinesz te Amersfoort.

Gouden ring met grote ovale cornalijn, waarin in intaglio het borstbeeld van prins Willem V. Door Johan Hendrik Schepp. Geschonken door Willem V aan zijn thesaurier en raad Mr. Rudolf van Olden. Notitieboekje van de V.O.C., kamer op de Maze.

Geschenk van mevrouw Dr. J. G. F. van Oosterzee-de Geus te 's-Gravenhage.

Comte de Mirabeau, 'Aux Bataves, sur le Stathouderat', 1788.

Enige boeken over de Tiendaagse Veldtocht, 1831.

Geschenk van Mr. A. C. N. P. Ruys te Amsterdam.

BRUIKLEEN

Van D. H. Cevat te Londen: *Carel Fabritius* (1622-1654), Mansportret, 1650?

Van Jonkvrouwe L. H. Baronesse Schimmelpenninck van der Oye te Voorschoten: *Charles Howard Hodges* (1764-1837), Portretten van Willem Philip Kops (1755-1805) en zijn vrouw Cornelia de Wolff (1763-1820), pastels.

Prentenkabinet

TEKENINGEN

Nederland

Meester van de Quarre-Getijden (werkzaam ca. 1480-1490), Christus aan het Kruis. Miniatuur uit een getijdenboek.

Verz. E. H. Ranshaw, F. Springell.

Meester van 1527 (Aertgen van Leyden?), Copie naar de houtsnede met de Bewening van Baldung Grien. Pen in bruin.

Paulus van Vianen (1570-1613), Boheems rivierlandschap met een daarin overgeplaatste Romeinse ruïne. Bruine pen gewassen met grijs.

Ambrosius Francken (werkzaam tweede helft van de zestiende eeuw), Vijf episoden uit het Boek der Koningen. Waarschijnlijk ontwerpen voor tapisserieën. Pen en penseel en violette inkt. Verz. Alliance des Arts, 1848.

Albert Cuyp (1620-1691), Liggende en staande koe; Zwart penseel. Verz. John Barnard.

Onbekende zeventiende-eeuwse kunstenaar, Copie naar de Schuttersmaaltijd van Bartholomeus van der Helst met oude onderschriften, namen van de voorgestelden, en het jaartal 1650. Gewassen pentekening. Geschenk van Dr. C. Richartz.

Johan Goll van Franckenstein (1722-1785), De oprijlaan van het huis Velserbeek (?): Krijt en penseel. Verz. F. Bijleveld, Overveen.

Idem, Achter het huis Velserbeek (?): Krijt en penseel. Herkomst: als voren.

Idem, Het bos bij Darmstadt: Krijt en penseel. Herkomst: als voren.

Idem, Gezicht op Hoechst: Krijt en penseel. Herkomst: als voren.

Idem, Stadje in de buurt van Frankfort. Krijt en penseel. Herkomst: als voren.

Hendrik Pothoven (1725-1795), Copie naar de Nachtwacht, 1762. Krijt op perkament. Verz. C. Ploos van Amstel; Baron van Leyden; Sarphati, R.W. P. de Vries, C. G. 't Hooft.

Jacob Cats (1741-1799), Landweg in heuvelland. Grijs gewassen krijttekening.

Guillaume A. van der Bruggen (1811-1891), Een aantal dierstudies. Zwart en rood krijt. Geschenk uit de nalatenschap van Mejuffrouw A. Gijswijt te Amsterdam.

Reinier Craeyvanger (1812-1880), Schetsboek bestaande uit 39 bladen: portret, figuur, topografie. Uit de nalatenschap van Eugénie Kuinders, nicht van de kunstenaar.

Johannes Bosboom (1817-1891), Twee gezichtjes op het Eikenrode. Aquarel.

Jhr. Mr. Carel Nicolaes Storm van 'sGravesande (1841-1924), 38 zwartkrijttekeningen, pastels en aquarellen uit verschillende perioden van zijn werkzaamheid: La Hulpe 1870, Antwerpen 1870, Veules 1872, Amsterdam 1872, Amsterdam 1883, Laroche 1888, Biebrich 1895, Amsterdam 1898, Parijs 1908, Den Haag 1910, Konstanz 1914, Baden-Baden 1916, Amsterdam 1917. Geschenk van Mejuffrouw Hoogwinkel uit de nalatenschap van Jonkvrouw A. C. L. A. Clifford.

Vincent van Gogh (1853-1890), Landschap bij Arles met de abdij Montmajour. Lichtbruine inkt in twee tinten. Verz. Prof. Dr. W. A. Bongers, Amsterdam.

Verworven met steun van de Vereniging 'Rembrandt'.
Anton Gerhard Alexander Ridder van Rappard (1858-1892), Portret van Johan de Meester, als jonge man, lezend, 1879. Potlood. Uit het bezit van Mevrouw A. Roland Holst-De Meester.

Jan Th. Toorop (1858-1928), 'Marguërite'. Vrouwekop gedeeltelijk verborgen achter witte cyclamen. Potlood en kleurkrijt.

Maria van Regteren Altena (1868-1958), Vijf aquarellen en zwartkrijttekeningen, stillevens, architectuur en portret. Geschenk van de familie van Regteren Altena uit de nalatenschap van de kunstenaar.

Anna Roland Holst-de Meester (geboren 1894), Zelfportret als jong meisje, 1913. Zwart krijt.

Twee kinderportretten: 'Baasken' en 'Reynout'. Potlood en aquarel.

Portret van Ossip Zadkine, Siberisch krijt.

Portret van Albert Stiehmman. Zwart krijt.

Portret van Valentijn van Uytvanck. Zwart krijt.

Bob Hanf (1894-1944), Zelfportret, ± 1920. Houtskool. Portret van Ir. W. Bijl. Houtskool. 'De stamhouder'. Houtskool. Geschenk van de Heer P. de Boer te Amsterdam uit het nagelaten werk in het bezit van de broer van de kunstenaar.

Italië

Venetiaanse school (Bassano?), 16e eeuw. Zittend hondje. Zwart en wit krijt op blauw papier.

Frankrijk

Frans 16e eeuws kunstenaar (Antoine Caron of Jean Cousin l'aîné), Drie studies in ovaal voor maanden als personen voorgesteld: Maart, April en November. Pen.

Michel-Ange Slodtz (1705-1764), Fantasie-architectuur met graftombe. Pentekening in zwarte inkt, grijs gewassen en met wit verhoogd. Verz. A. A. Rateau.
Gabriël de Saint Aubin (1724-1780), 'Le jardin des Tuileries' Dacier nr. 549. Gewassen pentekening over schets in krijt. Uit de verzamelingen: H. Destailleur, G. Muhlbacher en Henri Delacroix.

Gustave Morin (1809-1886), Portret van een beeldhouwer, 1873. Rood krijt. Met opdracht aan 'Monsieur Ch. de Gravesande'. Geschenk van Mejuffrouw Hoogwinkel uit de nalatenschap van Jonkvrouw A. C. L. A. Clifford.

Théodule Ribot (1823-1904), Portret van een oude vrouw. Houtskool. Idem, Twee studies van schedels. Pen en donkerbruine inkt.

Henri Fantin Latour (1836-1904), Twee bladen met studies naar vrouwelijk naakt. Krijt op calqueerpapier.

PRENTEN

Nederland

Jacob de Gheyn III (1596-na 1644), De evangelist Mattheus. Gravure. Geschenk van Prof. dr. J. Q. van Regteren Altena ter gelegenheid van zijn afscheid als Directeur van het Rijksprentenkabinet.

Jan Lievens (1607-1674), Man met bontmuts. Ets.

J. Matham (1571-1631), Allegorische prent betrekking hebbend op een zonsverduistering in 1535 te Stockholm gezien. Gravure.

Monogrammist I. M. van Zwolle (2e helft 15e eeuw), Sint Joris met de draak, gravure.

Jan van de Velde (± 1593-1641), Boerenhofstede bij een wed. Gravure (niet beschreven).

Duitsland

Albrecht Dürer (1471-1528), de kleine Johannes in de olie, uit de Apocalypse. In proefdruk houtsnede.

Hans Leinberger (1513-1530), De Aanbidding der Koningen. Gravure.

Frankrijk

Philibert Louis Debucourt (1755-1832), Le ménuet de la Mariée. Kleurenaquatint voor de letter.

Idem, La Noce au château. Kleurenaquatint voor de letter.

Edgar Degas (1834-1917), La sortie du bain. Litho.

Eugène Delacroix (1798-1863), Combat du Giacour et du Pacha. Litho eerste staat.

Maurice Denis (1870-), La crépuscule ont une douceur. Litho in kleuren.

Jean Duwet (vermeld 1529-1575), Een monnik legt een tekst uit aan een heidens vorst. Gravure (unicum uit de verzameling van de hertog van Arenberg).

Paul Gauguin (1848-1903), Portret van Stéphane Mallarmé. Ets.

Théodore Géricault (1791-1824), The Coal Waggon. Litho (exemplaar uit de verz. Alexis Rouart).

Charles Meryon (1821-1868), Le Pont neuf et la Samaritaine de dessous la première arche des Pont au Change. Ets, enig exemplaar van de tweede staat.

Xavier Roussel. La source. Litho in kleuren. (1867-1944)

Amerika

James McNeill Whistler (1834-1903), Reading by lamplight. Ets.

Japan

Torii Kiyomitsu (1735-1785), Jonge vrouw luisterend naar de dondergod Raïden.

Katsukawa Shunko (1733-1812), De acteur Otani Hiroji.

Kitagawa Utamaro (1753-1806), Yoshiwara-schone; vergeleken met een groep boten bij ondergaande zon op de Takanawa bij Shinegawa.

Italië

Giovanni Andrea Podestà, (gest. voor 1674), De heilige Antonio van Padua met het Christuskind, ets.

Jeronimo Petrigiani, (werkzaam 1635-1646), De bevrijding van Petrus.

Giovanni Battista Piranesi (1720-1778), Différentes vue dans l'ancienne ville de Peste, Pl. I. Ets.

Summaries

RAFAËLESQUE GROTESQUES ON SOME SERIES OF BRUSSELS TAPESTRIES, BY A. M. LOUISE E. ERKELENS

The author was intrigued by the questions, why more recent authors, following H. Göbel, determined a group of tapestries with grotesques and triumphal Gods as an Italian weaving, or, whether some older, but not cleared up attributions by E. Müntz and A. E. Kendrick to Brussels had more rights. She found indications, at first marks on related pieces, and then earlier tapestries with analogical aspects, undoubtedly woven on Brussels' looms. Those tapestries were unfortunately not known by sight, but only from superficial descriptions, and according to her to be seen not only as the models for the *Hercules-tapestry* acquired in 1959 by the Rijksmuseum, but also for the high fashion in tapestrysets with grotesques, of which it was only known that they existed from the beginning of the second half of the 16th century. But it was precisely in 1520 that Raphaël's influence began in tapestry-medium, inspired by Pope Leo X de Medici. Admiral Andrea Doria, whose armories are found on a parallel-set of tapestries of the Amsterdam *Hercules-tapestry*, followed him as one of the first.

Finally the author shows us which connection this group has with G. da Udine and P. del Vaga as tapestry-designers, not being satisfied in attributing the features and characteristics of the studied tapestries to these over-occupied painters. She suggests that Amico Aspertini followed in their steps and is the designer of the group, due to the publication E. Müntz already made in 1884 of a design with grotesques by this artist, unknown before from surviving tapestries.

Francesco Piranesi (1758/59-1810) Différentes vues dans l'ancienne ville de Pesto, Pl. XX. Ets.

Spanje

Francisco Goya (1746-1828), Los Barrachos naar Velasquez. Ets.

Engeland

W. R. Sickert, (1840-1942), The Mogul Tavern, ets.

Idem, Dury Lane. Ets.

Idem, The Lion of St. Mark. Ets.

Idem, Jack ashore. Ets.

S. Palmer (1805-1881), The Skylark. Ets, tweede staat met correcties.

LIST OF THE DISCUSSED TAPESTRYSETS WITH GROTESQUES AND TRIUMPHS OF GODS, CHRONOLOGICALLY ARRANGED

1. The *Leo X-grotesques*. Most likely the set Pope Leo X ordered from the weaver P. van Aelst at Brussels ca. 1520. Interwoven with goldthreads. Eight subjects known by their inventory-name: *Venus*, *Hercules*, *Fortune*, *Seven Muses*, *Seven Virtues*, *Mars*, *Bacchus* and *the Liberal Arts*. After the frescos at the pilasters in the loggia's and the woven borders of the *Apostel-set* after Raphaël, both in the Vatican. The cartoons according to Vasari by G. da Udine. Recorded for the first time in 1544 in an inventory of Paulus III. Last known to be in the Vatican-collection in 1767.
2. The *Windsor-grotesques* (replica I). Probably copied directly after the *Leo X-grotesques*. Marked with the Brussels townmark. Abundantly interwoven with goldthreads. Two subjects preserved, *Hercules* and *Bacchus* (Windsor Castle). Published for the first time in 1816 in Hampton Court Palace, transported in 1901 to Windsor Castle. Borders divided in cartouches with grotesques. It is not yet out of the question, that they might turn out to be the *Leo X-grotesques*. After Aspertini?
3. The *Doria-set with the armories of Doria* (the 'bastards'). Free imitations after the models under nos. 1 and 2; simpler composition, the central figure unchanged. With the townmark of Brussels and weavers-mark. Here dated about 1530-1540. Four subjects known, of which only one is preserved as a tapestry: *Mars* (destroyed by fire), *Minerva* (New-York), *Neptune* (unknown where; with the marks of Brussels) and *Mercury* (unknown where). Same borders as the *Windsor-set*. Possibly commissioned by Andrea Doria as meant to decorate his palace at Genoa. Incidentally, in 1927, mentioned by Miss Saxe as designed by P. del Vaga. Here attributed to Amico Aspertini (1575-1552) under influence of Da Udine and Del Vaga.
4. The *Doria-set without armories* (the 'bastards'). With a Brussels mark and that of a weaver. Shortly after the set of no. 3, about 1530-1540. Except the absence of